

կերպ չեր էլ կարող լինիլ. բանզի մարդկության դասմուրյան բոլոր փուլերուն ամենամեծ քայլումները տեսի են ունեցել զաղափարների ընդհարման ժամանակ. Եր զօհա-սեղանի վրա է դրվել ոչ թե ունետ առանձին խաղափական խոնջիր կամ հեռանկարային շահ, այլ սվյա- զաղափարախոսական համակարգի լինել լինելու հիմնահարցը:

Իրանական հեղափոխությունը եւ այն զուգորդող իրադարձությունները խիստ մխտողական վերաբերությունների արժանացան միջազգային հանրության շրջանակներում ու տասնյակ ժողովարկությունների գլուխակցության մեջ ոչ միայն այն դաշտառով, որ աշխարհի միջյանց միջև քածանած եւկու հաճակարգերի համար հավասարապես անընդունելի եւ Իրանի ոոր իշխանությունների քաջարձակ իրածարության հակավելու ու երանցից որեւէ մեկին եւ նղատակամրդված բաղադրականությունը՝ հակակչիո կազմելու գերությունի ազդեցությանը զեր խաղամական աշխարհում, որի հետեանելու աշխարհի բարզական մերենայի առյուծի քաֆինն իշենց ծերություններն ազդեցության համար գեր ճակատագրած եւ աշխարհի բաղադրական մասուցեցին «իրանական իրեշի» կերպար, այլև այն դաշտառով, որ XX դարի որեւոր տասնամյակում առողջ մարդու համար դժվար ընկալելի էին այն, հաճախ զավագին, ցնցուները, որոնք ուղեկցում էին իրանական հեղափոխությանը և այն առաջին ժամանեանները, որոնք խոցեցին բուն Իրանը: Իսկ մեր ժամանակներում եր արտահին ազդեցության հնարա վորությունը ցանկացած եւկի ներկան տեղաւորժերի վրա չափազանց լայն են, իսկ անհրաժեշտության դեմքում նրանք անեւենուուր հնարավոր չեն միանալակութեան զնահատել կոնկրետ իրադարձության մեջ ներին և արտահին գործոնների ազդեցության ու դաշտախանա վորության հարաբերակցությունը:

Բավական է միայն հիեև Եվրոպայի այն ոչ այնքան զաղ անցյալի դասմությունը, կատված Ֆրանսիական Մեծ հեղափոխության և դարձնելով լիանական, որ յանական հեղափոխության ներին զարգությունը, առաջին աշխարհի բանական ճնշումը երա վրա եւ Իրանի նոյնան բանական հակազդեցությունն այդ ճնշում նկատմամբ իրականում արտացո ոչինչ չեն դարտնակում, այլ զաղափարական մեծ լից կրող հեղափոխության հետեւանելով խախտված հավասարակցության դայնաներին հասուկ դաժան և անզիջու դայնարի արդյունքն են: Ուրիշ եաւ ու որ Ֆրանսիական Մեծ հեղափոխությունից հետո Երկրայի բամբական զարգացում աղքած մարդկության համար դաշվարե չե մուտք հեղափոխության նկատմամբ կիրառել նոյն դաժան մերությունը ունեց այսուհետ եղակ դիմադրե օդանի Պառուվ հադրահարեց Ֆրանսիան: Յավոր, դասմության ներկա փոլում մոլորակը առաջնորդող ուժեւության դաժան հավասարի են այն համոզնութիւն, որ ինարա վուրբային դեմում բոլոր հասանելի միջոցներով պետք է ինքը մնա ուղիղությի ընթերում առանձ զած այն նորդ, որը գուցե եւ երանց համակրանքը չի զայնում: Չ զավոր, տղիալիսական համակարգի վաղութան այնքան այսպահ ված նոյնակի փիատակներին զած դաժան հազարավոր նարդական արյունը երանց խոհեմության վե կուտա:

Ժամանակն է, որ տռանժին
եւրբները դադարեն գերազոյն դա-
տավորի դատախանակությունը
տանձնել մնացաւ ողջ աշխարհի
նկատմամբ և սեփական կերպին
ու դատկերին շահմառյալասխանու-
ցանքացած երեսուրի ոչնչացման
գործելակերպից անցնեն բազմա-
կերպության մեջ ներդաշնակու-
թան հաստակելու միակ իրադե-
մադայիրական նորատվի իրակա-
նացմանը: Ուժան էլ որ նման նոր-
ուր իդեալիստական բվա և հե-
ռու բարպարական իրածառությունից

տարի -անց եռա կողմից առաջ բա-
ւած առանցքային արտահին խայա-
ժականության կոնցեպցիան «Ո-
Արենութ, ոչ Արենից» այլընթան-
ի միակ տաճարանական հետա-
վորությունն է մնում Միջին Արե-
նի եկեղեցի ու ժողովուրդների
համար: Սոցիալիստական համա-
կարգի փլուզումը ոչ միայն շա-
նօց այն օրակարգից, այլև ընդ-
հակառակը, ավելի արդիական-
դարձեց: Երկրեւո գերիշխանու-
թյան դայնաներում աշխարհի
ժողովուրդների կրած տառապան-
ները վկայեցին, որ յի կարելի բույ-
տալ սեփական հայրենիքը վերածե-
արտահին ուժերի մրցակցությա-
քաներքընի: Զնավորված համա-
կարգեցից դրսու գՏնվող Երկրներ-
հուսահատ ճգտումը առաջընթացի-
կամ անվտանգության փետաներ-
սանալ եռանց ենամասում տեղա-
վորվելով, ի սկզբանե դատապար-
ված են: Ժամանակն է, որդեզը
յուրաքանչյուր ցցան, իսկ չվա-
ղելուում Միջին Արենից կառու-
ցն սեփական համակարգերը՝ բա-
ղադական, տնտեսական, դաշտա-
նական եւ, ինչու ոչ, նաեւ արծ-
խային: Միայն այդ դրագայու-
ցանի հիմնահարցենը կախվա-
կիննեն այն բնակեցնող ժողովուր-
դների բարի կամից, այլ ոչ բե-
րաբնույթ արտահին ազդակներից-
ինը դրանք անկուծելի եւ հարա-
է դարձում:

Միջին Արեւելքու ղետ է զնա
ջանային ընդհանրության, այլ
ղետ նա երեք չի ծներազատվի և
խոցեթից: Եղանային շահ հասկա-
գողորդումը, նու զիտակցումը և
զնահատումը այս տրանի բնակա-
նու զարգացնան աղազայի կե-
սականութեան անհերածեան նախա-
դայժանն է: Եթ նողատակային շա-
րանուրոյն է կարծել, որ միասնա-
կան համակարգի կառուցումը ՄՄ
ջին Արեւելքու անդայժան աղա-
նալիմ է լինելու այլ տրաններու-
ն այլ խոդաբակրությունների ո-
ջանակներուն ծնավորված համա-
կարգերի համար: Դա դարձաւ ի-
հավասարի նշան կյանքի տրաններ-
ների և կրազարի ունել կազմա-

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ՀԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ

Հայոց արքաների պատմութիւն

ղատմականութեն ղատաղարտված
ճանադարի է. որի ընթացքի և վեր-
ջարանի անկադտելի նասն է կազ-
մում տղանդանցների կրկնությու-
նը. Բայց կարելի է և անհրաժեշտ
աջակցել արմագաղիս տարբե աշ-
խարհընկալումով. ավանդականու-
թյանը ու իմբնագիտակցությանը
օժակած ժողովությներին նեակել և
կյանքի կոչել իրենց սեփական իմբ-
նությանը համարատասխանող ար-
ժենների համակարգը. ոռով ոչ թէ
կննանակեն. այլ ընդամենը հա-
մարժեք կլինեն այն արժեքային
համակարգին. ոռով այսօտ առաջ-
նորդվում են մողրակն առաջնոր-
դուն եկեներ:

Խպամական հեղափոխությունն
Խրանում օրինակիվութեն հաստի-
ցած երեսոյ և ոչ միայն բռն Ի-
րանի, այլև ողջ շշամի հանար-
շազարամյակներով բաղադրակրո-
րյան բօուտանը հանդիսացած Մի-
ջին Արևելքը. իսկ VIII-ից մինչև
XVIII դարեր արարա-իրանական
մահմեդական աւխարիդ. Վեցին
երկու հայութանյակում տազմա-
դրական և մասկորութին աճնա-
խաղելող անկուռ էին ապրում. Ֆի-
կարմիր հնծելով օսմանական ազգերի
լին տակ (արարաները). իսկ մյուս
կողմից դարձեական թիւ ճեման
նորակիվելով եղուողայի և Ռո-
սաստանի կողմից: Առաջին ա-
խարհանարքի հետ արարական
երեսեր զարգացավեժին. իսկ Ի-
րանի բարձրական կայսերական

Եթ իր բանով եւ տարրութան զա-
դորացված նույն կարգավուշաց-
եւելուոյ աշխահամարտից հետո,
չնայած արարական եւելների ոս-
մինալ ազատազրմանը, իշխանու-
թյունը իր բանով փօխվեց Կոստ-
իլ է առել, որ ընդհակառակը, ավե-
լի ծանրացվ, Խանքի Միջին Ար-
ևելքի եւելների նկատմանը ուղղա-
հաղական ճնշմանը, Երանց սն-
շեական շահագործմանը ավելա-
ցավ նաև զարգափարախոսական
դաշտադրությունը, որը շատ ավելի
ծանր է իր հետեւանելեանը, բան

Երանակա
ընդդիմություն
Վարանդիկության մեջ ըս
տեւմտյան աղբյուներ

Վարանդիության մեջ Իրանի համական Հանրապետության ներկայական գործող ամենամեծ եւ կառող ուժը «Իրանի ազգային ուժահետներ» կազմակերպությունն (ONRI), որն իր հաղահական դայտապահությունը է երեք մակարդակներով։ Առաջինը, բազմահազարանոց զինվարանակի առկայությունն է, որի տևածայության տակ կան ծանր զրահներնիկան եւ այլ սովորագինություններ։ Ես արեմ առաջունների, դրա մասս գտնվում է Իրանում եւ երեք կարող է գրինել թերեանի վրա։ Ֆրայինց վարակելուց հետո այդ կազմն կերպության ղեկավարությունն է ու նրա զինված կազմակերպությունն է հիմնական մասը կենտրոնացված են Իրանի սահմաններուն, Իրանի հետ սահմանային գոտում։ Ենքուրդ մակարդակը «Ազգային մուժահետնորդ» ակտիվ գործող լայզերն է եւլուսայում է Սիածյան և առաջնային ուժերուն։

Նախանձներում, որը օծ աշխատաս
տանում Մթևունիքի համակրանքը ս
հեղու և իրանական վարագողիությո
ոց իր ուժուց համախմբելու ուղղու
թյամբ: Տι վերցադիս, Երրորդ մակար
դակը կազմակերպության համակրանք
ի գործող ողակներն են Իրանի ող
տարածում, որոնք իրականացնում ե
ներկա Խօսանությունների դեմ խայ
լիչ խորոշական աշխատանք, տառած
լով համարդաշտան գրականու
թյուն, բռուցիկներ եւ այլն Անկա
ռայացմ Մթևունություն եւ համակրանք
Միացյալ Նախանձներում անվտան
քյամբ են վերաբերվում «Ազգայի
մուժահեղմերին», երանց համարեց
ժայրակին կրոնական արմատական
թյան կողմնակից կազմակերպություն
ԱՄՆ-ը մեջադրում է Երանց 1979
ամերիկյան դեսպանատան գրավման
մասնակցելու և Լիբանանում ամերի
կացի դիվանագետի ստանության մեջ
«Ազգային մուժահեղմեր» հերթում ե
իրենց մասնակցությունը դեսպանա

ինտյած համակարգի կողմից այլ
երանենքի անկազմակերպ. չնշին
խնդիրներով դառնակաված ու արա-
ժինից դարտադրված հակասու-
րյունների մեջ խարխափող Եկեղե-
ան ու նրանց ժողովուրդների՝ «ա-
հարկունք սեփական նորագունների
համար».

Սակայն առաջին Միջին Արևելք խոցված է վեց տասն տպա արանեմով: Եթ Խանու ու առաջին առաջ խաչը շշամաւ, ան ին նուրույնորյան զարդարութը, ուստի առան է կախված: Կապուցուցի՞լ արդյուն շշանը բնաւետող ժամփուրներին, որ նրան բառան խավահավասար տեղ են գտնվում Միջին Արևելքում, անկույլ հաճուկան կամ ազգային ուստանու լըստեցած խանից է կախված լինելու իրենց փոփռամասնորյան ուղղ զարդը ժողովուրդների ձևում: Ի օտար ունենի մոտ ուղնելու աշխանքորյան երաշխիները եւ շարքեարար շշան հրավիրելու շանց: Երանք այսօր կարող է օրունկ սպայել, թե ինչո՞ւն կարո՞յ է դաստիարակութեամբ լիարժեք իննիշխաւուրյունը և միաժամանակ բարդուացնեական կարաքեռուրյունների Եջ լինել այլ թեկուու և խոր համակարգեան հետ: Եթ ուսի Խանի հարուրուրյունների կարգավերում Արևմտի հետ բախուսու համապարյունունի ոչ միայն նրա, այլև ուղ շշանի համար: Խոկ Խանին հաւանուրյուն անու այս երկները, որով առավել խան շահագրգուսած են շշանում կայտնուրյան և անվանգորյան երաշխիների մեջ, դարսավոր են անել ամեն ինչ, որդեսզի Միջին Արևելքում կենաւական շահագրգուսած նուսաւասանց հնարավորին շափ մոռոց իիմերի վրա կարգավորեն իրենց հաւաքեռուրյունները Խանի հետ և դադարեն նոյնացնել Միջին Արևելքի ժողովուրդների իիննիշխանուրյան բնական ձգումը հերքական անզամ ուսզմախաղաքան նահակը զործի զգելու անխախտ և ժուռտ ավանդուրյան եւ:

ՏԵՂՐԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅԱՆՆԱՆ

տան գրավման գործողությանը, իսկ դիվանագետի ստանության մեջը բարդում կազմակերպության մեջ ներքախանցած մարդիստների վրա, որոնք այդ գործողությունն անց են կացել լիամաճայնեցված, ինընազուիս կերպով: ԱՄՆ-ը խոսափում է Երանց հետ սեր հարաբերություններ հաստատելոց նաև այն դաշտառով, որ «Ազգային մուրախենեցր» բարեկամական կայութի մեջ են Բաղրամի Վրայակազմի հետ և վայելում են Երանց հովանա վլորությունը: Վերջին ժամանակներու ԻԱՄ ին փորձում է բոլոր հնարավոր միջոցներով ըսկել իր նկատմամբ ծեւակոված բացասական կարծիք Աւելուտիւմ, առանձնաբեր ԱՄՆ ուժեազմակերպությունը շատ է խարոզուի իր հակվածությունը ուղևայական հարաբերություններին, ազատ ընտրություն ների գաղափարի անհրաժեշտությանը եւ նույնիսկ կանանց իրավունքների ընայնամ հնարավորությանը: Սակայն Աւելուտիւմ արդարացնենք թերահավատությամբ են վերաբեկվուն նաև խարզությանը այն Դա զմա ծությամբ, որ իշխանության օ ՀԱՊ-ից հետո «Ազգային մուրախենեցր» Իրանում կիաստածն նույնիսկ կրօնական մասնակար համեստն է առմ:

მათ ქარჯადა, ჩატერის 2 ასი.

« Եւեռորդ իրանական ընդունմադր ուժը վշտանդիության մեջ դեկապակում է Խաչկան շահի ուղու Ռզա Շահնշահի կողմից և իր օւրցն է հա վանչ վշտանդիության գլուխողութեամասնությունը, բայց ի ակտիվութամբ զիջում է «Իրանի ազգային սուցանենք» կազմակերպությանը Այսու ԱՄՆ-ում աղոյում է ուրց մեկ միլիոն իրանցի վշտանդի և հա երե միլիոն աշխարհի մյուս երեներությունիության մեջ ներկայացնած թուղթ ուժիցը համակարծի են երանում, ու ժամանակն է լուրջ գործ կազմակերպի Թեհրանի ներկա վաշտակարի դիմ և դատրաս են Կատչնեցտնին ներկայացնել իրենց նկատ առնենք այդ ժագահի իրականացման վերաբերյալ:

